Oświadczenie złożone przez senatora Waldemara Kraskę na 23. posiedzeniu Senatu w dniu 13 grudnia 2012 r.

Oświadczenie skierowane do minister edukacji narodowej Krystyny Szumilas

Otrzymałem niedawno raport „Warunki edukacji przedszkolnej 2012 po pierwszym roku obowiązkowej nauki dzieci pięcioletnich", który został przygotowany przez Stowarzyszenie i Fundację „Rzecznik Praw Rodziców". Celem raportu było przedstawienie stanu obowiązkowej edukacji przedszkolnej, która w roku szkolnym 2011/2012 pierwszy raz w historii polskiej oświaty objęła dzieci z dwóch roczników, sześciolatki i pięciolatki (w tym czterolatki urodzone od września do grudnia). W badaniu wzięło udział czterysta sześćdziesiąt dziewięć gmin z całej Polski, nadesłano tysiąc czternaście ankiet.

Wyniki badań w tym zakresie ujawniają wiele niepokojących problemów natury organizacyjnej oraz problemów społecznych. Wśród problemów organizacyjnych wymienia się następujące problemy: pięciolatki nie są przyjmowane do przedszkoli; sześciolatki mają utrudniony dostęp do edukacji przedszkolnej; brakuje posiłków lub są one dostarczane w niewystarczającym wymiarze; brakuje dostatecznej opieki nad dziećmi; oddziały przedszkolne organizowane są w złych warunkach lokalowych, są złe warunki organizacyjne (nauka zmianowa), a temu często towarzyszą braki w wyposażeniu.

Jeśli chodzi o problemy społeczne, to zwraca się uwagę na następujące kwestie: dyskryminację ekonomiczną w zakresie dostępności przedszkoli publicznych związaną z comiesięczną opłatą, której wielu rodziców nie jest w stanie ponosić; segregację ekonomiczną dzieci pogłębianą przez stosowanie w procesie rekrutacji kryterium liczby płatnych godzin, na które zapisywane jest dziecko; często brak dialogu władz samorządowych z rodzicami dzieci; ponoszenie coraz większych kosztów utrzymania publicznej edukacji przez rodziców.

Twórcy raportu przedstawiają poważne, negatywne skutki, które już występują: problemy zdrowotne będące wynikiem braku regularnych posiłków, dezorganizacja życia rodzin i uniemożliwienie aktywizacji zawodowej matkom.

Opierając się na doświadczeniach związanych z pierwszym rokiem obowiązku edukacji przedszkolnej pięciolatków, należy spodziewać się występowania kolejnych problemów: obniżenia jakości warunków edukacji i opieki oraz ich wysokich standardów; masowego przenoszenia pięciolatków z przedszkoli do oddziałów w szkołach; przedszkola staną się placówkami wyłącznie opiekuńczymi, w których pozostaną jedynie młodsze grupy dzieci, co wiąże się z likwidacją życia przedszkoli.

Wśród głównych przyczyn występowania problemów twórcy raportu wymieniają: brak właściwego przygotowania zmiany w tym zakresie, to znaczy wstępnej analizy, kosztorysu, monitorowania skutków zmiany w pierwszym okresie jej wprowadzenia; brak przepisów prawnych ściśle określających standardy edukacji przedszkolnej; brak środków finansowych na reformę edukacji przedszkolnej; brak konsultacji społecznych zarówno podczas projektowania prawa, jak i podczas wprowadzania zmiany w życie w poszczególnych gminach.

W związku z tym, że raport przedstawia bardzo niepokojące fakty, zwracam się do Pani Minister z zapytaniem, czy w ministerstwie prowadzone są prace w sprawie monitorowania warunków obowiązkowej nauki dzieci cztero-, pięcio- i sześcioletnich w oddziałach przygotowania przedszkolnego. Jeżeli nie, wnoszę o natychmiastowe podjęcie takich prac.

Z poważaniem
Waldemar Kraska